

ФОРМУЛЯР

Индекс: Фо 04.01.01-02

Издание: II

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дата: 10.01.2013 г.

Страница 1 от 8

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ - ПЛЕВЕН

ЦЕНТЪР ЗА ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ”

ОДОБРЯВАМ:

Декан на ФОЗ

(Проф. д-р С. Янкуловска, д.м.н.)

ВЛИЗА В СИЛА

ОТ УЧЕБНАТА 2017/2018 Г.

УЧЕБНА ПРОГРАМА

ПО

ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО

ЗА ОБРАЗОВАТЕЛНО-КВАЛИФИКАЦИОННА СТЕПЕН

“МАГИСТЪР”

СПЕЦИАЛНОСТ

“ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕН МЕНИДЖМЪНТ”

ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ

ПЛЕВЕН

2017 г.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 2 от 8

По държавни изисквания - задължителна

По учебен план на МУ - Плевен - задължителна

Учебен семестър: Втори

Хорариум: 25 часа лекции

Кредити: 4

Преподаватели:

Доц. Надя Велева, дм, Магистър по международни икономически отношения, Доктор по социална медицина и организация на здравеопазването и фармацията, Учебен корпус 2, ст. 304, тел. 064 884 304.

1. АНОТАЦИЯ

Цел на курса по Икономика на здравеопазването е да изгради базата от основни познания за същността, задачите, категориите, инструментите и методите на общата икономическа наука и нейното приложение в здравеопазването. В структурата на преподаваната дисциплина се обособяват два основни раздела: обща икономическа теория (въведение, микро- и макроикономика) и икономика на здравеопазването. Тяхното последователно изучаване е необходимо за придобиване на по-високо ниво на икономическите знания и умения в професионалната характеристика на специалиста с висше образование по обществено здраве и здравен мениджмънт.

В раздела по обща икономическа теория се провежда адаптиране на студентите към категоричния апарат на неокласическата икономическа теория и прилагането ѝ в условията на пазарно стопанство. Акцентира се върху икономическото устройство на публичния сектор и върху ролята на държавата в стопанската и социалната дейност.

Разделът по икономика на здравеопазването се базира върху конкретното приложение и особеностите на основните икономически категории и методи - ресурси и производствени фактори на здравеопазването, пазар и регулиране в здравния сектор, начини на финансиране и бюджетиране, понятия и методи за оценка на икономическата ефективност, форми и системи на заплащане на труда в здравеопазването, задачи и показатели за икономически анализ в здравеопазването и т. н.

В резултат на преминаване на обучението в предвидения обем и последователност на темите по настоящата учебна програма, обучаемите трябва да постигнат следните **основни задачи**:

- Правилно да разбират и познават същността и съставните части на икономическата наука
- Да разбират и правилно да интерпретират основните икономически понятия и категории и основните икономически закони.
- Да познават пазарния механизъм – търсене, предлагане, равновесие.
- Да знаят основните типове икономически системи.
- Да познават спецификата на приложение на общата икономическа теория към явленията и проблемите в здравеопазването.

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 3 от 8

2. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

Основен очакван резултат от обучението по икономика на здравеопазването е придобиването на основни познания за:

- Същността и задачите икономическата наука
- Основните категории, инструментите и методите на икономическата наука
- Спецификата на приложението на общата икономическа теория в здравеопазването.

Очаква се студентите:

- Да разбират и обясняват взаимовръзките между икономиката и здравеопазването.
- Да познават икономическите особености на здравните услуги и особеностите на производствената система на здравна помощ.
- Да познават същността, целите и методите за икономически анализ в здравеопазването

В практически план обучаемите трябва

- Да придобият умения за работа с икономическа информация.
- Самостоятелно да организират и провеждат икономически анализи в областта на здравеопазването
- Компетентно да участват в мултидисциплинарни екипи, прилагащи икономическия подход към управлението в здравеопазването.

3. ФОРМИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекции
- Самостоятелна подготовка
- Консултации

4. МЕТОДИ НА ОБУЧЕНИЕ:

- Лекционно изложение
- Дискусии
- Работа с книга, учебник или друга помощна литература
- Работа с материали в електронна форма от ЕСДО
- Самостоятелна подготовка
- Тестове за самостоятелна работа
- Писмено тестово изпитване

Лекционното изложение е основен метод за даване на нови знания по учебната дисциплина. Те се водят с целия курс студенти и се осигуряват от презентационни, пълнотекстови и други нагледни материали. Презентационните материали се представят чрез видеопроектори в лекционни зали. Материалите от лекционния курс се интегрират в пълен обем в Електронната система за дистанционно обучение (ЕСДО), в това число презентации към отделните лекции, пълнотекстово съдържание на учебното пособие, тестове и учебни задачи. Те се предоставят за свободен достъп на студентите.

Съдържанието на лекциите е отворено и непрекъснато се актуализира, като се съобразява със съвременните тенденции в развитието на учебната дисциплина.

Работа с материали в електронна форма от ЕСДО – За повишаване качеството на обучение по тази учебна дисциплина са разработени множество учебни материали в електронна форма. Материалите са интегрирани в ЕСДО и са предоставени на студентите за рабо-

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 4 от 8

та с тях. За тази цел на всеки студент от специалността е изграден профил и са му предоставени права за достъп с неговото потребителско име и парола за достъп. Публикуваните в ЕСДО материали са настоящата учебна програма, учебно пособие, презентации към лекциите, учебни задачи и контролен тест. Освен тези материали в ЕСДО са интегрирани също допълнителни материали, имащи отношение към лекционния курс, конспект за провеждане на семестриален изпит и тестове за самостоятелна работа по дисциплината.

Изпълнение на самостоятелни и групови практически задачи – анализ на казуси, икономически анализ, разработване на SWOT анализ. Разработват се от обучаемите и се представят за проверка чрез ЕСДО. Те са компонент от крайната текуща оценка по учебната дисциплина. Практическите задачи са помествени в ЕСДО и са достъпни за обучаемите чрез нея.

Тестовите за самостоятелна работа са интегрирани в ЕСДО, те са от затворен тип и се решават самостоятелно от студентите по време на подготовката им за редовните учебни занятия и за семестриален изпит. В тях са включени въпроси, които са елемент и от теста за семестриалния изпит. Студентите имат възможност самостоятелно, във време определено от тях и регламентирано чрез ЕСДО да решат неколккратно теста, като за всяко решаване се поставя конкретна оценка. За крайна се взема най-високата оценка от всички решавания. Тази оценка е елемент при формиране на крайната оценка за дисциплината.

5. ТЕМАТИЧНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИЯ МАТЕРИАЛ

№	Тема	Лекции	Часове общо
Първи раздел: “Обща икономическа теория”			
1.	Икономическата наука.	1	1
2.	Основни икономически понятия и категории.	2	2
3.	Пазарен механизъм - търсене, предлагане, равновесие.	2	2
4.	Типове икономически системи.	1	1
Втори раздел: “Икономика на здравеопазването”			
5.	Икономиката на здравеопазването като научна дисциплина.	2	2
6.	Здраве и здравеопазване.	1	1
7.	Типове икономически системи в здравеопазването.	1	1
8.	Специфика на търсенето и предлагането в здравеопазването.	2	2
9.	Ефективност в здравеопазването. Методи за икономическа оценка.	2	2
10.	Измерване на здравния резултат. Непарични и парични резултати.	2	2
11.	QALY: усъвършенстван измерител на здравето.	2	2
12.	Финансиране на здравеопазването. Видове финансиране.	2	2
13.	Заплащане на изпълнителите на здравни услуги.	1	1
14.	Системи за заплащане в извънболничната помощ.	1	1
15.	Системи за заплащане на изпълнителите в болничната помощ.	1	1
16.	SWOT анализ в здравеопазването.	2	2
	ОБЩО	25	25

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: П
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 5 от 8

6. ТЕЗИСИ НА ЛЕКЦИИТЕ ПО „ИКОНОМИКА НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО“

1. **Икономическата наука. (1 ч. лекция).** Определение на понятието “икономика”. Трите основни икономически въпроса – какво, каква и за кого да се произвежда. Предмет и основен метод на икономическата наука. Основни съставни части на икономическата наука.
2. **Основни икономически понятия и категории. (2 ч. лекция).** Основни понятия – блага (свободни и стопански), икономически ресурси (земя, труд, капитал, предприемачество), потребности, нужди, покупателна способност, потребление, полезност и др. Основни концепции в съвременната икономическа наука. Основни икономически закони.
3. **Пазарен механизъм - търсене, предлагане, равновесие (2 ч. лекция).** Понятие за пазар, цена, конкуренция. Видове пазари. Пазарно търсене. Закон за търсенето. Методи за измерване на търсенето. Еластичност на търсенето. Неценови фактори на търсенето. Пазарно предлагане. Закон за предлагането. Еластичност на предлагането. Неценови фактори на предлагането. Пазарно равновесие и неравновесие.
4. **Типове икономически системи (1 ч. лекция).** Същност на националното стопанство. Основни типове икономически системи: свободно пазарно стопанство, централизирано планово стопанство, смесено стопанство. Как се определя състоянието на икономиката? Брутен вътрешен продукт (БВП) и брутен национален продукт (БНП).
5. **Икономиката на здравеопазването като научна дисциплина. (1 ч. лекция).** Възникване на икономиката на здравеопазването като научна дисциплина. Предмет и метод на икономиката на здравеопазването. Основни задачи на икономиката на здравеопазването.
6. **Здраве и здравеопазване (1 ч. лекция).** Понятие за здраве. Измерване на здравето. Здравеопазване. Значение на здравеопазването за хората. Стойност на доброто здраве – полезност, стойност, предпочитания. Методи за измерване на предпочитанията.
7. **Типове икономически системи в здравеопазването (1 ч. лекция).** Класификации на здравните системи в света – основни параметри. Система „Семашко”, система „Бевъридж”, система „Бисмарк” и система „Кенеди. Прилики и разлики. Либерални и егалитарни възгледи за здравните системи.
8. **Търсене и предлагане в здравеопазването. Особенности на пазара на здравни услуги (2 ч. лекция).** Понятие за търсене на здравни услуги. Морален риск. Методи за измерване на търсенето на здравни услуги. Модел на Майкъл Гросман за търсенето на здраве. Особенности на търсенето в здравеопазването. Понятие за предлагане на здравни услуги. Неценови детерминанти на предлагането на здравни услуги. Вертикална интеграция. Индуцирано търсене. Особенности на пазара на здравни услуги.
9. **Ефективност в здравеопазването. Методи за икономическа оценка. (2 ч. лекция).** Понятие за ефективност в здравеопазването – икономическа оценка и оценка на справедливостта. Методи за икономическа оценка в здравеопазването. Анализ „разход-полза” (CBA). Анализ „разход-резултат” (CEA). Анализ „разход-полезност” (CUA). Анализ “минимизиране на разходите” (CMA).

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 6 от 8

- 10. Измерване на здравния резултат (2 ч. лекция).** Идентифициране на здравните подобрения. Непарични резултати. Парични резултати. Производствени ползи в резултат на подобреното здраве. Парична стойност на подобреното здраве – какво се остойносттава, как се остойносттава, ценови прагове и нетни парични ползи.
- 11. QALY: усъвършенстван измерител на здравето. (1 ч. лекция).** Същност на QALY. Алгоритъм за изчисляване на QALY. Методи за оценка на качеството на живота – визуална аналогова скала, стандартна лотария, времева размяна, персонална размяна. DALY: неусъвършенстван обратен QALY.
- 12. Финансиране на здравеопазването (1 ч. лекция).** Същност на финансирането. Триъгълник на здравеопазването. Финансово уравнение: приходи=разходи=доходи). Обща характеристика на системите за финансиране на здравеопазването. Парични потоци при финансирането на здравни услуги – набиране на финансови средства, създаване на фонд от ресурси и закупуване на здравни услуги. Изисквания към начините на финансиране на здравеопазването.
- 13. Заплащане на изпълнителите на здравни услуги. (1 ч. лекция).** Същност на системите за заплащане. Основни изисквания към системите за заплащане в здравеопазването. Видове системи за заплащане – отворени и затворени, проспективни и ретроспективни.
- 14. Системи за заплащане на изпълнителите в извънболничната помощ. (1 ч. лекция).** Ключови характеристики на системите за заплащане на изпълнителите на извънболнична помощ - хонорар за услуга (fee-for-service), капитация (per capita, fee per patient), заплата (salary).
- 15. Системи за заплащане на изпълнителите в болничната помощ. (1 ч. лекция).** Ключови характеристики на системите за заплащане на изпълнителите на болнична помощ – заплащане за леглоден (per diem), общ бюджет (global budget), заплащане за случай (per case). Съвременни тенденции и нерешени проблеми. Подходи за дефиниране на здравния продукт и заплащане на изпълнителите на медицинска помощ.
- 16. SWOT анализ в здравеопазването. (1 ч. лекция).** Същност и задачи на SWOT-анализа в здравеопазването. Субекти и обекти на SWOT-анализа. Вътрешен фокус на анализа - контролируеми от организацията фактори. Външен фокус на анализа – неконтролируеми фактори на външната среда с пряко и непряко въздействие върху организацията. Основни въпроси и основни показатели при SWOT-анализа.

7. МЕТОДИ ЗА КОНТРОЛ:

Оценяването на знанията на студентите се базира на предварително дефинирани критерии и се формира от **текущ контрол** и **заключителен контрол** с критерии за **формиране на крайна оценка**. В методите за контрол, като критерии за оценка на знанията се имат предвид:

- Пълнота на усвояване на учебния материал;
- Усвоена терминология;
- Съобразителност при работа с тестови системи;
- Аналитични умения и способности;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II Дата: 10.01.2013 г. Страница 7 от 8

Умения за формиране на изводи и обобщения;

7.1. ТЕКУЩ КОНТРОЛ:

Текущият контрол се базира на учебната активност на студентите по време на учебните занятия. По време на учебните занятия всеки студент се оценява чрез участието и справянето му с учебния материал. Текущата оценка от контрола (ТО) включва изпълняването на практически задачи (ПЗ) и решаването на тест за самостоятелна работна (ТС) чрез ЕСДО.

$$ТО = 0,40ПЗ + 0,60ТС$$

Тази оценка има принос при определяне на кредитната оценка и участва при формирането на крайната оценка по учебната дисциплина.

7.2. ЗАКЛЮЧИТЕЛЕН КОНТРОЛ:

Заключителният контрол предвижда провеждане на писмен изпит по време на изпитната сесия. Той се състои от затворен тест с 30 въпроса с брой на твърденията в тях от три до четири и едно вярно твърдение. Времето за решаване на теста е предварително дефинирано от преподавателите и най-често е до една минута за всеки отделен въпрос. За решаване на писмения тест се допускат само студентите, които са решили в пълен обем поставената практическа задача, имат положителна оценка (Среден 3.00) от текущия контрол, решавали са тестовете за самостоятелна подготовка от ЕСДО.

Оформянето на изпитната оценка (ИО) е въз основа на оценките от писмения изпитен тест ПИ и задължителният текущ контрол ТО, които трябва да са положителни, т.е. да са със стойност равна или по-голяма на Среден 3.00.

Оценката от писмения изпит се формира по разработена скала, като за положителна (Среден 3.00) се приема оценка, за която са набрани сумарно не по-малко от 50 % от общия възможен брой на верните твърдения в писмения тест. За всяко вярно посочено твърдение се начислява една точка.

7.3. ФОРМИРАНЕ НА КРАЙНА ОЦЕНКА:

Крайната изпитна оценка ИО е комплексна и оценява цялостното представяне по време на обучението. Оформянето на крайната оценка (ИО) е въз основа на оценките от изпитния тест и тестовете за самостоятелна подготовка от ЕСДО. Тя се формира от 2 основни компонента – 50% от изпитния тест (ИТ) и 50 % от общата текуща оценка (ТО). Тя е положителна, (по-голяма или равна на Среден 3), само ако двата компонента са положителни и се определя от израза:

$$ИО = 0,50ИТ + 0,50ТО$$

Крайната оценка е по шестобалната система и се закръглява с точност до единица в съответствие със скалата по ECTS. Минималната оценка за приключване на обучението е „Среден 3”, съотнесена с Европейската система за трансфер на кредити.

8. СИСТЕМА ЗА НАБИРАНЕ НА КРЕДИТИ

Общ брой кредити: **4,0**

Сумарната кредитна оценка се формира от:

- Кредити от присъствие на лекции;

	ФОРМУЛЯР	Индекс: Фо 04.01.01-02
	УЧЕБНА ПРОГРАМА	Издание: II
		Дата: 10.01.2013 г.
		Страница 8 от 8

- Самостоятелна подготовка за тестове;
- Подготовка за решаване на тестове чрез СДО;
- Самостоятелна подготовка и полагане на семестриален изпит.

9. КОНСПЕКТ ЗА СЕМЕСТРИАЛНИЯ ИЗПИТ

1. Икономическата наука.
2. Основни икономически понятия и категории. Основни икономически закони.
3. Пазарен механизъм - търсене, предлагане, равновесие.
4. Типове икономически системи. Как се определя състоянието на икономиката (БВП).
5. Икономиката на здравеопазването като научна дисциплина.
6. Здраве и здравеопазване. Измерване на здравето.
7. Типове икономически системи в здравеопазването.
8. Търсене и предлагане в здравеопазването. Особенности на пазара на здравни услуги.
9. Ефективност в здравеопазването. Методи за икономическа оценка.
10. Измерване на здравния резултат. Непарични и парични здравни резултати.
11. QALY: усъвършенстван измерител на здравето.
12. Финансиране на здравеопазването. Видове финансиране.
13. Заплащане на изпълнителите на здравни услуги.
14. Системи за заплащане на изпълнителите в извънболничната помощ.
15. Системи за заплащане на изпълнителите в болничната помощ.
16. SWOT анализ в здравеопазването.

10. ПРЕПОРЪЧВАНА ЛИТЕРАТУРА:

1. Велева, Н. Икономика на здравеопазването, Издателски Център на МУ-Плевен, 2016
2. Гладилов, Ст., Евг. Делчева. Икономика на здравеопазването, Принцепс, София, 2009
3. Гладилов, Ст. и съавт. Икономика на здравеопазването. Ръководство за практически упражнения, Принцепс, София, 2004
4. Делчева, Евг. Икономика на здравеопазването, Издателски Център на МУ-Плевен, 2013

11. АВТОР НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА:

Доц. Надя Велева, д.м.

Учебната програмата е разгледана на катедрен съвет на катедра „Общественоздравни науки“ с Протокол № 33 от 13.12.2017 год., приета е на заседание на Програмния съвет на Факултет Обществено здраве от 24.01.2018 год. и е утвърдена от факултетен съвет на факултет „Обществено здраве“ с Протокол № 4 от 24.01.2018 год.